

Kitap İncelemesi | Book Review

Bir Sosyal Medya Tartışması: Sosyal Medyanın Sosyal, Psikolojik ve Kültürel Etkileri

The Social Media Debate: Unpacking the Social, Psychological, and Cultural Effects of Social Media

Ersel KİRAZ (Dr.)

ORCID ID: 0000-0002-7627-998X

Bursa Teknik Üniversitesi

ersel.kiraz@btu.edu.tr

Başvuru Tarihi | Date Received: 12.11.2024
Yayına Kabul Tarihi | Date Accepted: 30.12.2024
Yayınlanma Tarihi | Date Published: 31.12.2024

Kiraz, E. (2024). Bir Sosyal Medya Tartışması: Sosyal Medyanın Sosyal, Psikolojik ve Kültürel Etkileri. *SDÜ İfade Dergisi*, 6(2), ss. 111-116.

2022 yılında yayınlanan “*The Social Media Debate: Unpacking the Social, Psychological, and Cultural Effects of Social Media*” başlıklı kitap 14 farklı bölümden oluşmakta ve sosyal medyayı “Sosyal, Psikolojik ve Kültürel Etkiler” çerçevesinde incelemektedir. “*The Social Media Debate: Unpacking the Social, Psychological, and Cultural Effects of Social Media*”, sosyal medyanın bireyler ve toplum üzerindeki çok yönlü etkilerini derinlemesine ele alan bilimsel bir çalışma. Editör Devan Rosen ve alanında uzman diğer yazarlar, sosyal medyanın sosyokültürel dinamikler, ruh sağlığı, bilgi kirliliği, veri gizliliği ve marjinal topluluklar üzerindeki etkilerini inceliyor. Kitap, sosyal medya platformlarının bireylerin davranışlarını ve toplumdaki güç ilişkilerini nasıl şekillendirdiğini çeşitli perspektiflerden analiz ederken, sosyal medya kullanımının olumlu ve olumsuz yönlerine dair dengeli bir bakış açısı sunuyor. Sosyal medyanın bireysellik, demokratik süreçler ve dijital haklar üzerindeki karmaşık etkilerini bilimsel bir titizlikle irdeleyen bu kitap, dijital çağda toplumsal yapıları ve bireysel davranışları anlamak isteyen herkes için değerli bir kaynak niteliğinde.

Kitap sosyal medya etkilerini anlamada yeni bir yaklaşım getiriyor ve yazarların metodolojileri dikkat çekici bir unsur olarak öne çıkıyor. Her bölüm, sosyal medya fenomenlerini farklı açılardan ele alarak geniş bir analiz yelpazesi sunuyor. Yazarlar, sosyal medya kullanımının sonuçlarını anlamak için yalnızca yüzeydeki etkileri değil, daha derin, bağlama özgü faktörleri araştırıyor. Kitabın metodolojik yeniliği, bireysel deneyimleri sosyal, psikolojik ve kültürel bağlamlarda ele alması ve çok disiplinli bir yaklaşım sergilemesiyle kendini gösteriyor. Bu metodolojik derinlik, sosyal medyanın bireyler ve toplum üzerindeki etkilerinin kapsamlı bir şekilde anlaşılmasına katkıda bulunuyor ve kitabı benzer çalışmalar arasında özgün kılıyor.

Kitabın güçlü yönlerine bakmak gerekirse, çalışma sosyal medyanın etkilerini çok yönlü ele alıyor ve bunu okuyucuya geniş bir bakış açısıyla sunabiliyor. Örneğin, kitap yalnızca sosyal medyanın insan psikolojisi üzerindeki etkilerini incelemekle kalmıyor, aynı zamanda bilgi kirliliği, gözetim kapitalizmi ve ötekileştirilmiş gruplara yönelik ayrımcılık gibi konuları da masaya yatırıyor. Bu çeşitlilik, okuyucunun sosyal medyanın yalnızca bireysel değil, toplumsal etkilerini de anlamasını sağlıyor. Kitabın diğer bir önemli avantajı ise akademik ve popüler içeriği dengeli bir şekilde sunmasıdır. Bilimsel temellere dayalı veriler ve analizler, sade bir dil ile aktarılmış ve bu sayede farklı bilgi seviyelerindeki okuyucuların anlayabileceği bir metin oluşturulmuş. Bunun yanı sıra çalışmanın genel anlamda sosyal medyanın etkilerini hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle ele alan tarafsız yaklaşımı,

okuyucuların kendi çıkarımlarını yapabilmesine olanak tanımaktadır¹. Kitabın güncelliği de güçlü bir yön olarak öne çıkmaktadır. Dijital yerliler ve Z kuşağı gibi günümüz toplumu açısından önemli olan grupların sosyal medya kullanımına dair örnekler ve analizler içermesi, günümüze uygun bir perspektif sunmaktadır. Bununla birlikte, kitapta yer alan geniş referans ve kaynak ağı, konuyu derinlemesine incelemek isteyen okuyucular için değerli bir rehber niteliği taşıyor diyebiliriz.

Çalışmanın zayıf yönlerine geldiğimizde ise, kitap bazı bölümler açısından metodolojik olarak daha derinlemesine araştırma gerektirmektedir. Bazı okuyucular, örneğin sosyal medya algoritmalarının etkilerine dair daha fazla nicel veri veya istatistiksel analiz görmek isteyebilir. Bunun yanı sıra eserin zayıf yönlerinden bir diğeri ise, bazı eleştirilerinin yüzeysel kalmasıdır². Özellikle sosyal medyanın uzun vadeli psikolojik etkilerine dair daha derinlemesine analizler beklenebilir. Kitapta, sosyal medyanın bireyler ve toplumlar üzerindeki etkilerine dair kapsamlı bir tartışma sunulmasına rağmen, bu etkilerin zaman içerisindeki değişimine dair verilerin eksikliği de dikkat çekmektedir. Bir diğer eleştiri yapmak gerekir ise kitap, sosyal medya fenomenlerinin evrensel geçerliliğini tam anlamıyla yansıtamamaktadır. Özellikle sosyal medyanın farklı kültürel ve sosyo-ekonomik gruplar üzerindeki etkilerinin detaylı bir şekilde ele alınmaması, eserin global bağlamda daha geniş bir okuyucu kitlesine hitap etme potansiyelini azaltmaktadır. Sosyal medyanın teknolojik altyapısına ve algoritmaların toplumsal etkilerine dair daha fazla bilgiye yer verilmemesi de bir diğer eksiklik olarak değerlendirilebilir. Ayrıca, sosyal medya etkileriyle başa çıkmaya yönelik somut öneriler ve çözümler konusunda eserin yetersiz olduğu görülmektedir. Özellikle, bireylerin ve toplumların bu etkilerden korunması veya faydalanması adına önerilen stratejilerin daha derinlemesine ve uygulanabilir bir şekilde ele alınması beklenebilirdi. Bu anlamda kitabın genel okuyuculara yönelik anlaşılabilirliği, bir avantaj olmakla birlikte, ileri düzey okuyucular için yeterince teknik veya detaylı bulunmayabilir.

Kitabın birinci bölümü olan *Introduction: The Rise of a New Media Paradigm* (Yeni Bir Medya Paradigmasının Yükselişi) Devan Rosen tarafından kaleme alınmış. Bu bölümde, sosyal medya platformlarının tarihsel gelişimi, modern toplum üzerindeki etkileri ve beraberinde getirdiği dönüşümler detaylandırılmış. Rosen, internetin ilk günlerinden başlayarak, sosyal etkileşimde yeni bir dönem başlatan sosyal medya platformlarının evrimini inceliyor. İlk olarak 1980'lerin başlarında ortaya çıkan

¹ Kitap, sosyal medyanın etkilerini hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle ele alan tarafsız yaklaşımını, farklı temalar üzerinden örneklendirerek ortaya koymaktadır. Örneğin, sosyal medyanın bireylerin bilgiye erişimini artırdığına dair olumlu etkiler tartışılırken, platformların bilgiye erişimi hızlandırdığı ve bireylerin küresel olaylara dair farkındalığını artırdığına dair örnekler sunulmaktadır. Bu bağlamda, Arap Baharı sırasında sosyal medyanın toplumsal hareketleri organize etmede oynadığı rol gibi somut örnekler verilmekte. Kitap, bu tür olayların sosyal medyanın demokratikleşmeye katkı sunduğunu göstermeye yardımcı olduğunu belirtir.

Diğer yandan, kitabın aynı konuya dair olumsuz bir perspektifi de sunduğu görülür. Örneğin, sosyal medyanın bilgi kirliliğini artırdığı ve yanlış bilginin yayılmasına olanak tanıdığına dair eleştiriler dile getirilir. COVID-19 pandemisi sırasında yayılan sahte haberler ve komplo teorileri bu bağlamda incelenmiştir. Kitap, bu tür yanlış bilgilerin bireyler ve toplumlar üzerinde yarattığı zararları ortaya koyarken sosyal medyanın kontrolsüz kullanımının olumsuz sonuçlarına dikkati çekiyor.

² Kitabın bazı tartışmaları derinlemesine incelememesi ve daha fazla analitik veya kapsamlı bir bakış açısına ihtiyaç duymasıdır. Örneğin, sosyal medyanın uzun vadeli psikolojik etkilerini ele alan bölümlerde, bireylerin sürekli çevrimiçi olma hâlinin stres, tükenmişlik veya insan psikolojisi üzerindeki etkileri gibi konulara değinilmesine rağmen, bu etkilerin nedenleri ve sonuçlarına dair derinlemesine analizlerin eksik olduğu görülebilir. Bu durum, okuyucuların yalnızca genel bir fikir edinmesini sağlarken, daha karmaşık sorulara veya akademik araştırmalara dayalı detaylı bir inceleme sunmamaktadır.

Benzer şekilde, sosyal medya algoritmalarının toplumsal etkilerine dair eleştiriler, yalnızca genel ifadelerle sınırlı kalabilir. Örneğin, algoritmaların bilgi baloncukları oluşturduğu veya kutuplaşmayı artırdığı belirtilse de, bu mekanizmaların nasıl çalıştığına veya bu etkilerin farklı toplumlar üzerindeki farklı yansımalarına dair ayrıntılı bir açıklama bulunmayabilir. Bu eksiklik, özellikle akademik bir bakış açısı arayan okuyucular için önemli bir eleştiri noktasıdır.

Dolayısıyla, "yüzeysel kalma" eleştirisi, kitabın bazı konuları sadece yüzeysel bir şekilde ele alıp, daha fazla derinlik ve analitik inceleme gerektiren alanları göz ardı etmesiyle ilgilidir diyebilirim. Bu durum, eserin genel niteliğini tam anlamıyla zayıflatmasa da, belirli okuyucu gruplarını daha kapsamlı bilgi arayışına yönlendirebilir.

bulletin board systems (BBS) gibi platformlar ve daha sonra 1990'ların başında kullanılan Usenet gibi sistemlerin sosyal medya öncülleri olduğuna değiniyor. Web'in 1991 yılında geniş erişime açılması ve grafik tabanlı tarayıcıların kullanıma girmesiyle sosyal medya daha yaygın hale gelmişti deniyor. Rosen, *Sosyal Medyanın Toplum Üzerindeki Etkileri* başlıklı alt bölümünde, Facebook, Twitter, Instagram, Snapchat ve TikTok gibi büyük sosyal medya platformlarının günlük yaşamdaki etkilerinden bahsetmekte. Rosen'e göre sosyal medya, yalnızca bilgi paylaşımı için değil, aynı zamanda yanlış bilgilendirin yayılması, sosyal baskılar yaratma ve psikolojik etkilerde bulunma gibi olumsuz sonuçlar da doğurabiliyor. Yazar "bu platformlar, toplumun sosyalleşme biçimlerini ve bilgiye erişim yollarını büyük ölçüde değiştirmiştir" ifadesini kullanıyor. Rosen, sosyal medyanın küresel kullanımı ile birlikte artan sosyal etkilerinin yanı sıra bağımlılık, mahremiyet kaygıları ve ruh sağlığı üzerine yönelik tehditler gibi birçok olumsuz etkiden de bahsetmekte.

Rosen, *Sosyal Medyanın Geleceği ve Akademik Tartışmaların Önemi* başlığının altında sosyal medya platformlarının etkileri üzerine yapılan bilimsel araştırmaların giderek arttığını belirtiyor. Rosen ayrıca bu kitabın alanında önde gelen uluslararası akademisyenlerin sosyal medya ile ilgili ana kaygılarını tartışmak amacıyla hazırlandığını ifade ediyor. Rosen, sosyal medya kullanımının bireylerin sosyal yaşamları, sosyallikleri ve genel olarak toplum üzerindeki uzun vadeli etkileri üzerine daha fazla araştırma yapılması gerektiğini vurguluyor. Bu noktada, sosyal medyanın sosyal sermaye ve kamusal alan üzerindeki etkileri gibi birçok önemli konuya değinilmekte.

Kitabın ikinci bölümü, *Social Media as Social Infrastructures* (Sosyal Medya Olarak Sosyal Altyapılar), Sarah Myers West tarafından yazılmış ve 5 ila 19. sayfalar arasında yer alıyor. Bu bölüm, sosyal medya platformlarının toplum içindeki rolünü bir "sosyal altyapı" olarak ele alarak geniş bir çerçevede analiz ediyor. Bölümde, sosyal medya şirketlerinin gücünün nasıl geliştiği ve bu gücün sosyo-politik etkileri tartışılıyor. West, sosyal medya platformlarını topluluklar ve bireyler arasındaki ilişkileri şekillendiren ve destekleyen birer "sosyal altyapı" olarak tanımlıyor. Yazar ayrıca bu platformların bilgiye erişim, sosyal oluşumlar ve kamusal tartışmalar üzerinde nasıl etkili olduğunu ele almakta. West'e göre sosyal medya şirketleri, bu rolü üstlenerek yalnızca içerik paylaşımı sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda toplumsal dinamikleri de yönlendirmektedir. West *Güç, Gözetim ve Sansür* başlığının altında, sosyal medyanın gücünün merkezi şirketlerin ellerinde toplanmasının sonuçlarını da detaylandırıyor. West'e göre bu merkezileşme, devletlerin sosyal medya platformlarını gözetim ve sansür aracı olarak kullanabilmesine olanak tanımakta. West, bu durumun özellikle ABD ve Avrupa Birliği dışında kalan ülkelerde nasıl etkiler doğurduğunu vurguluyor. Ayrıca sosyal medya şirketlerinin başlangıçta informal bir politika ile yönetildikleri, ancak zamanla bürokratik bir yapıya dönüştükleri belirtilmektedir. West'e göre sosyal medya platformları, kamusal alanda giderek daha etkili hale gelmiştir. West, bu platformların yalnızca bireysel ilişkileri değil, aynı zamanda siyaset üzerindeki etkilerini de incelemektedir. Bölüm, sosyal medya şirketlerinin siyasi baskı ve müdahaleye nasıl açık hale geldiklerini, küresel bilgi paylaşımını nasıl etkilediklerini ve devletlerin bu platformları kontrol etmek için kullandığı yöntemleri de tartışıyor.

Kitabın üçüncü bölümü, *Contemporary Social Capital: Relationships Versus Awareness* (Çağdaş Sosyal Sermaye: İlişkiler ve Farkındalık) başlığı altında Michael A. Stefanone ve Jessica M. Covert tarafından yazılmış ve sayfa 21-37 arasında yer alıyor. Bu bölüm, sosyal medyanın sosyal sermaye üzerindeki etkilerini detaylandırmanın yanı sıra sosyal medya kullanıcılarının sosyal kaynaklara erişimini nasıl değiştirdiğini inceliyor. Stefanone ve Covert, sosyal sermayeyi tanımlarken bireylerin hem yüz yüze hem de çevrimiçi etkileşimler yoluyla elde ettikleri kaynaklara erişimlerini ele alıyor. Stefanone ve Covert'a göre sosyal sermaye, bireylerin sosyal bağlarını güçlendiren ve karşılıklı destek ilişkileri oluşturan bir kaynak olarak görülüyor. Özellikle bölüm altında bonding (yakın ilişkilerde duygusal bağ kurma) ve bridging (farklı sosyal grupları birbirine bağlama) sermaye türleri üzerinde duruluyor. Bu bağlamda, yakın arkadaşlıklar veya aile bağları bonding sermaye oluştururken, iş ilişkileri veya tanıdıklar bridging sermaye sağlıyor.

Enstrümantal Eylem Teorisi ve Sosyal Sermaye alt başlığı altında Stefanone ve Covert bireylerin sosyal ilişkilerde kendilerini destekleyecek kaynaklara ulaşmak için belirli stratejik davranışlar sergilediği "enstrümantal eylem" teorisini ele alıyor. Bu teoriye göre bireyler, sosyal ağlarından elde ettikleri kaynaklarla kendi çıkarlarını koruma ve geliştirme eğilimindedir. Stefanone ve Covert'a göre sosyal medyanın sağladığı geniş etkileşim ağı sayesinde, bireylerin sosyal kaynaklara erişimlerinde çevrimdışı

ilişkilerden ziyade çevrimiçi ilişkiler ön plana çıkmakta. Bu durum, insanların çevrimiçi ortamda oluşturdukları bağlar aracılığıyla sosyal sermayelerini nasıl kullandıklarını anlamada yeni bir perspektif sağlıyor. Özellikle sosyal medya, insanların daha geniş bir sosyal ağ kurmalarına olanak tanıyor ve potansiyel destek kaynaklarını genişletiyor.

Beşinci bölüm, *Social Media, Alienation, and the Public Sphere* (Sosyal Medya, Yabancılaşma ve Kamusal Alan), başlığı altında Christian Fuchs tarafından kaleme alınmış. Bölüm sosyal medya ve internetin kamusal alan üzerindeki etkilerini inceliyor. Bu bölümde, sosyal medya platformlarının kamu yararına yönelik bir kamusal alan yaratıp yaratmadığı ya da kapitalist çıkarlar tarafından kullanılıp kullanılmadığı sorgulanıyor. Fuchs, Jürgen Habermas'ın kamusal alan kavramını ele alarak başlıyor. Habermas'a göre, kamusal alan, ekonomik ve politik güçlerden bağımsız olan, tüm bireylere açık bir tartışma alanıdır. Bu bölümde, internet ve sosyal medyanın demokratik bir kamusal alan yaratmak yerine, kapitalist güçlerin ve ideolojilerin kontrolünde olduğunu ve ekonomik, politik ve kültürel asimetriklerle şekillendiğini belirtiyor. *Dijital Kapitalizmin Kolonizasyonu* alt başlığı altında Fuchs, sosyal medyanın ekonomik sömürü ve dijital sınıf ilişkileri gibi sorunlar yarattığına değiniyor. Dijital kapitalizm, kullanıcıların emeğini sömürerek büyük şirketlerin elinde bir güç aracına dönüşmüştür deniyor. Fuchs, dijital kapitalizmin bireyselcilik, gözetim ve algoritmik politikalar gibi unsurlarla sosyal medyanın insanları daha fazla yabancılaştırdığının altını çiziyor. Fuchs, "*Dijital Gözetim*" alt başlığı açarak gerek devletlerin gerekse kapitalist şirketlerin sosyal medya kullanıcılarının davranışlarını izlediğini ifade ediyor. Fuchs'e göre gözetim toplumunun güçlenmesi, sosyal medyanın antisosyal hale gelmesine katkı sağlıyor. Fuchs, mevcut kapitalist internetin demokratik bir kamusal alan olmadığını, ancak kamusal hizmet sunan bir internetin bunun alternatifi olabileceğini öne sürüyor. Alternatif dijital projeler olarak Wikipedia ve Creative Commons gibi örnekler veriliyor. Ancak, bu projeler yazara göre sınırlı kaynaklara sahip olduğu için büyük şirketlere karşı tam bir direniş gösterememekte.

Altıncı bölüme geldiğimizde, yazar olarak Ysabel Gerrard' görüyoruz. Gerrard, sosyal medya platformlarındaki içerik moderasyon süreçlerini ve bu sürecin teknoloji dünyasında nasıl gizli tutulduğunu ele alıyor. Gerrard, içerik moderasyonunu, platformların toplum kuralları açısından kabul edilemez olarak gördüğü içerikleri tespit etme, değerlendirme ve müdahale etme süreci olarak tanımlıyor. Gerrard'a göre bu süreçte hem insan emeği hem de yapay zekâ kullanılmakta; ancak sosyal medya şirketleri, bu sürecin detaylarını genellikle gizli tutarak şeffaflık eksikliğiyle eleştirilmektedir. Gerrard, içerik moderasyonunun büyük teknoloji şirketleri için "görünmez" kalmasının, moderasyonun başarısına katkı sağladığını belirtiyor. Bununla birlikte, gelecekte daha şeffaf bir içerik moderasyonuna duyulan ihtiyacın altını çiziyor ve insan moderatörlerin zor çalışma koşullarını hafifletecek otomatik çözümlerin önemine dikkat çekiyor.

Yedinci bölüm, *Make It Trend! Setting Right-Wing Media Agendas Using Twitter Hashtags* (Trend Yap! Twitter Etiketleriyle Sağ Kanat Medya Gündemini Belirlemek) başlığıyla Gabrielle Lim, Alexei Abrahams ve Joan Donovan tarafından yazılmış. Bu bölümde, sağ kanat sosyal medya fenomenlerinin Twitter hashtag'lerini kullanarak medya gündemini nasıl etkilediği inceleniyor. Özellikle ABD'de sağ kanat etkileycilerin, etiketleri manipüle ederek medya döngüsünü nasıl yönlendirdiği üzerinde duruluyor. Bu bölümde araştırmacılar, sağ kanat fenomenlerin Twitter'daki hashtag'leri nasıl kullandığını ve belirli anlatıları yayarak medya ilgisini çekip çekemediklerini analiz ediyor. Araştırmada, sağ kanat aktörlerin medya söylemlerine etkilerini artırmak için bazı etiketleri trend hale getirme çabalarının altı çiziliyor. Bölümde sağ kanat figürlerin, medya da görünür olmak için kendi oluşturdukları veya güçlendirdikleri etiketleri kullanarak etkilerini artırdıkları da belirtiliyor.

Araştırmacılar "*Gündem Belirleme Teorisi*" alt başlığı altında sosyal medya etiketlerinin nasıl bir kamuoyu oluşturma aracı olarak kullanıldığını ve bu etiketlerin ana akım medya tarafından nasıl ele alındığını inceliyor. Sosyal medya platformlarının gazeteciler ve haber kuruluşları tarafından takip edilmesi, platformlardaki trend konuların haberlerde işlenmesine yol açtığı ifade ediliyor. Bu süreçte özellikle Twitter'da trend olan etiketler ana akım medya için de ilgi çekici hale geliyor ve medya gündemine dahil ediliyor. Araştırmacılar, sağ kanat fenomenlerin medya gündemini belirleme çabalarının genellikle kısa ömürlü ve sınırlı etkiye sahip olduğunu bu bölümde ayrıca ifade ediyorlar. Bölümde çoğu kampanyanın Twitter'da trend olmayı başaramazken, bazı durumlarda trend olan kampanyalar da uzun vadeli bir medya etkisi yaratamadığının altı çiziliyor.

Sekizinci bölüm olan *Mis/Disinformation and Social Media* (Yanlış/Bilgi Kirliliği ve Sosyal Medya), Melissa Zimdars tarafından kaleme alınmış. Bu bölümde, yanlış bilgilendirme (misinformation) ve kasıtlı olarak yanıltıcı bilgi yayma (disinformation) kavramları ele alınarak, sosyal medya platformlarının bu tür içeriklerin yayılmasına nasıl katkıda bulunduğu analiz ediliyor. Zimdars, sosyal medyanın sahte haberleri ön plana çıkararak ekonomik modellerinden bahsediyor ve bu tür içeriklerin platformların algoritmaları sayesinde daha fazla etkileşim sağlayabildiğinin altını çiziyor. Bölümde özellikle "taklit edilmiş yerel haber siteleri" olarak bilinen ve yerel haber kaynaklarını andıran ancak aslında siyasi amaçlarla kurulmuş sitelerin, sosyal medya aracılığıyla yüksek etkileşim alarak yanlış bilgi yaydığı vurgulanıyor. Bu bağlamda, platformların siyasi ve ekonomik nedenlerle bu içerikleri engellemekte zorlandığını belirtiliyor. Zimdars, bilgi kirliliği sorunuyla mücadele için dijital medya okuryazarlığı eğitimi vermenin yanı sıra, sosyal medya platformlarının daha sorumlu hareket etmeleri gerektiğini ve bu amaçla yapısal çözümler geliştirilmesi gerektiğini öneriyor.

Dokuzuncu bölüm, *Locating Social Media in Black Digital Studies* (Sosyal Medyayı Siyahi Dijital Çalışmalar İçinde Konumlandırmak), Francesca Sobande tarafından kaleme alınmış. Bu bölümde, siyahi dijital çalışmaları ve siyahi coğrafya çalışmalarının, siyahi bireylerin sosyal medya deneyimlerini nasıl etkilediği inceleniyor. Sobande, bu deneyimlerin, siyahi insanların günlük yaşamlarını etkileyen tarih, politika ve şiddet gibi faktörlerle şekillendiğini vurguluyor. Bölümde siyahi dijital çalışmaların, coğrafi sınırları aşan çevrimiçi etkileşimleri sağlayan özelliklerine rağmen, siyahi bireylerin dijital deneyimlerinin, buldukları yerin sosyal ve politik koşullarıyla karmaşık bir ilişkiye sahip olduğu belirtiliyor. Bölümde, özellikle İngiltere'deki siyahi dijital çalışmaların, ABD'deki benzer çalışmalarla nasıl bir diyalog içinde olduğu, yerel farklılıkları korurken (özellikle azınlıklar çerçevesinde) küresel bir anti-siyahçılık deneyiminin de nasıl yaşandığı üzerinde duruluyor. Sobande, siyahi dijital çalışmaların akademik alanlarda genellikle marjinal kaldığını ve ana akım akademiden tamamen bağımsız kalmasının da önem taşıdığını belirtiyor.

Onuncu bölüm, *An Overview of Social Media and Mental Health* (Sosyal Medya ve Ruh Sağlığına Genel Bir Bakış), Sarah M. Coyne, Emily Schvaneveldt ve Jane Shawcroft tarafından yazılmış. Bu bölüm, sosyal medya kullanımının ruh sağlığı üzerindeki olası etkilerini geniş bir çerçevede ele alıyor. Bölüm, depresyon, anksiyete ve yalnızlık gibi ruh sağlığı sorunlarının son yıllarda ciddi bir artış gösterdiğini belirtiyor ve sosyal medyanın bu artışta rol oynayıp oynamadığını sorguluyor. Araştırmalar, sosyal medya kullanımının bazı bireyler için risk oluşturabileceğini, ancak aktif kullanımın ve belirli bağlamlarda yapılan sosyal medya etkileşimlerinin ruh sağlığı açısından koruyucu etkiler sağlayabileceğini öne sürülüyor. Yazarlar, sosyal medya kullanımının saatlerce pasif bir şekilde göz atmak yerine, aktif katılım ve olumlu sosyal etkileşim sağladığında fayda sağlayabileceğini ifade ediyor. Ek olarak, sosyal medya kullanımının bireyler için hangi koşullarda riskli veya destekleyici olduğunu daha iyi anlamak amacıyla daha fazla araştırma yapılması gerektiği de vurgulanıyor.

On birinci bölüm, *Adolescent Social Media Use and Mental Health* (Ergenlerde Sosyal Medya Kullanımı ve Ruh Sağlığı), Drew P. Cingel, Michael C. Carter ve Lauren B. Taylor tarafından yazılmış. Bu bölüm, ergenlerin sosyal medya kullanımının ruh sağlıkları üzerindeki etkilerini inceliyor ve sosyal medyanın bu yaş grubunda hem olumlu hem de olumsuz etkiler yaratabileceğini öne sürüyor. Yazarlar, sosyal medya kullanımının depresyon, anksiyete ve yeme bozuklukları gibi ruh sağlığı sorunlarıyla olan ilişkisini araştırarak farklı platformların bu etkilerdeki rolünü tartışıyor. Örneğin, bazı platformların, özellikle görsel içerik paylaşımı yoğun olanların, beden imajı kaygılarını artırabileceği belirtiliyor. Bölüm, bireylerin sosyal medya etkileşimlerini kişisel bir dijital ekosistem olarak değerlendiren bir çerçeve olan *Personal Social Media Ecosystem Framework*'ü kullanarak, sosyal medyanın ruh sağlığı üzerindeki karmaşık ve bireye özgü etkilerini açıklıyor ve araştırmaların bu çerçevede derinleşmesini öneriyor.

On ikinci bölüm, *There Is No Easy Answer: How the Interaction of Content, Situation, and Person Shapes the Effects of Social Media Use on Well-Being* (Kolay Bir Yanıt Yok: İçerik, Durum ve Kişinin Etkileşiminin Sosyal Medya Kullanımının Refah Üzerindeki Etkilerini Nasıl Şekillendirdiği), Philipp K. Masur, Jolanda Veldhuis ve Nadia Bij de Vaate tarafından kaleme alınmış. Bu bölüm, sosyal medya kullanımının bireylerin refahına olan etkilerinin karmaşıklığını inceliyor ve sosyal medya deneyimlerinin bireyler arası farklılık gösterdiğini vurguluyor. Yazarlar, sosyal medya kullanımı ile ruh sağlığı arasındaki ilişkiyi tek bir faktöre bağlamanın yanıltıcı olduğunu belirterek, içerik türü, bireysel

özellikler ve kullanıldığı bağlam gibi faktörlerin etkileşimine odaklanıyor. Bu kapsamda, sosyal medya kullanımının etkilerini daha iyi anlamak için kişisel ve çevresel faktörlerin karmaşık kombinasyonlarının araştırılması gerektiğini öneriyorlar. Yazarlar, sosyal medya kullanımının refah üzerindeki etkilerini tam olarak kavrayabilmek için daha derinlemesine, durum ve kişi odaklı araştırmalar yapılmasının önemine dikkat çekiyor

On üçüncü bölüm, “*What Does God Need With a Starship?*”: A Conversation About Politics, Participation, and Social Media başlığıyla Nico Carpentier ve Henry Jenkins tarafından yazılmış. Bu bölüm, sosyal medya ve politika arasındaki etkileşimi tartışırken, katılım kavramının nasıl ele alınabileceğine dair bir diyalog sunuyor. Carpentier ve Jenkins, çevrimiçi katılımın, sosyal medya platformlarının sağladığı fırsatlar ve sınırlamalarla şekillendiğini ifade ediyor. Katılımın yalnızca içerik paylaşmak değil, aynı zamanda politik güç dengesinde bir rol almak anlamına geldiğini belirterek, sosyal medyanın dijital vatandaşlık üzerindeki etkilerini inceliyorlar. Katılımın hem bireyler hem de topluluklar için gücünü ve sınırlarını değerlendiriyorlar ve sosyal medyanın bireylerin sadece bilgiye erişim değil, aynı zamanda toplumdaki güç yapıları üzerinde etkide bulunma yollarını araştırıyor. Bu bölümde, dijital platformlarda demokratik katılımın sınırları ve toplumsal dönüşüme etkileri vurgulanıyor.

Kitap on dördüncü bölümle son buluyor. *Conclusion: Together We Ascend* (Sonuç: Birlikte Yükseliyoruz), bölümünde editör Devan Rosen sosyal medyanın toplumsal etkilerini özetleyerek, gelecekte bu platformların toplumlara daha faydalı hale getirilmesi için iş birliği gerektiğini vurguluyor. Rosen, sosyal medya platformlarının başlangıçta bireylerin bağlantı kurmasına ve topluluklar oluşturmalarına imkân tanıyan araçlar olarak ortaya çıktığını, ancak zamanla büyük şirketlerin bu alanı domine ederek kullanıcıların verilerini ticari amaçlarla kullanmaya başladığını belirtiyor. Yazar, sosyal medya araştırmalarının çeşitlenmesiyle elde edilen bilgi birikiminin, bu platformların topluma zararlı etkilerini azaltmada önemli bir adım olduğunu ifade ediyor. Rosen, daha etik ve şeffaf sosyal medya uygulamalarının geliştirilmesi gerektiğini, bu doğrultuda hem bireylerin medya okuryazarlığını artırmaları hem de şirketlerin toplumsal sorumluluğa daha fazla önem vermeleri gerektiğini savunuyor. Rosen, toplumun çeşitli paydaşlarının bu çabaya katılması durumunda, sosyal medyanın daha sağlıklı bir toplumsal yapıya dönüşebileceğini de öngörüyor.

Kaynakça

Rosen, D. (Ed.). (2022). *The social media debate: Unpacking the social, psychological, and cultural effects of social media*. Routledge.

Bu çalışma **intihal tespit programlarıyla** taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

This article has been scanned by plagiarism detect softwares and no plagiarism detected.

Bu çalışmada “**Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi**” kapsamında uyulması gereken kurallara uyulmuştur.

In this study the rules stated in the “**Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive**” were followed.

Kitap incelemesi tek bir yazar tarafından yazılmıştır.

The article was written by a single author.

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum ya da kişi ile **çakar çatışması** bulunmamaktadır.

There is no **conflict of interest** with any institution or person within the scope of the study.